

Respecta tes cunfins – sport cun resguard

Campagna naziunala per proteger la selvaschina dals disturbis dal sport d'enviern

MARTIN CABALZAR/FMR

■ **Entant ch'ìls amatur dal sport d'enviern sa legran da las navadas dals ultims dis, munta in strengt enviern ina gronda sfidas per ils animals selvadis. En consequenza da corona èsi plinavant da quintar quest enviern cun in veritabel boom da skiunzs e gianelladras ordaifer las pistas.** «Tant pli impurtant èsi perquai da respectar intginas simplas reglas da cumportament per che tshiers, chamutschs, giaglinas selvadias etc. chattian lur ruas per pudair survivor bain l'enviern» di Reto Solèr, oriund da Vrin, che è responsabel per la campagna naziunala. Cun questa campagna che porta il titel «Respecta tes cunfins – sport d'enviern cun resguard» vul ina vasta rait d'organisaziuns da sport e da la protecciun da la natira plectar e sensibilisar cuminaivlamain la populaziun per questa tematica.

Activitads sportivas en il liber creschan

Sco i resorta d'ina statistica da l'Uffizi federal da sport è il dumber dals amatur da turas da skis, d'aissa e da gianellas creschì tranter 2014 fin 2020 da radund 276 000 sin radund 460 000 persunas. Radund 5 pertschient da la populaziun han exercità questas disciplinas en la media durant 5 dis ad onn. L'onn 2014 era quai anc stà 4.1 pertschient cun ina media annuala da 8 fin 10 dis. Per 0.2 pertschient da la populaziun èn turas sin skis schizunt daventadas l'occupaziun sportiva la pli impurtanta.

En consequenza da corona quintan las destinaziuns turisticas quest enviern cun in augment considerabel dals sports che ve-

Activitads sper pista fan fastidi als animals. Sch'els ston guntgir ni fugir da skiunz, absorbescha quai bler energia preziusa.

FOTO BY BADKLEINKIRCHHEIM / CC BY 2.0

gnan exercitads ordaifer las pistas e cunzunt da turas cun gianellas. «Per mitigiar las consequenzas negativas d'ina tal creschament vulain nus lavurar ensemen anc pli intensiv cun ils responsabels dal turissem e cun ils acturs che preparan e signaliseschan las turas», di Reto Solèr. Sco el constatescha fan adina dapli amatur da sport diever da turas da skis e da gianellas organisadas e quai tant sin rutas regularas sco er en cuntradas main enconuschentas. En tut quests lieus valian las sequentas reglas da cumportament: respectar las zonas da ruas da la selvaschina, restar en il guaud sin las rutas signalisadas, guntgir ils urs dal guaud e manar ils chauns vid la suga.

Naiv e fradaglia fan fastidi a la selvaschina

Amatur dal sport en il liber pon magari s'avischinar a la selvaschina ed auters animals selvadis a moda svelta e senza intenziun. Temperaturas bassas ed ina purschida limitada da vivonda sforzan ils animals selvadis sco ils urlauns ed ils chamutschs

dad ir en las muntognas per spargnar energia. Quests animals dovran lieus nua ch'els na vegnan betg disturbads e pon rucassar. Sch'els ston dentant guntgir ni fugir da skiunzs, aissists e gianelladers che fan lur turas ordaifer las pistas, absorbescha quai bler energia preziusa per nagut. En envierns dirs e crivs è quai naturalmain dubel virulent.

Sensibilisar ils skiunzs e gianelladers

Sco quai ch'ìls auturs da la studia BASPO «Sport Svizra 2020» documenteschan, han ins registrà tar las turas da skis in augment da 2 pertschient en il decurs dals ultims 6 onns, tar ils gianelladers dentant in augment da mo 0.7 pertschient. Per quest motiv saja cunzunt impurtant da sensibilisar las persunas che fan turas cun skis, di Solèr. Ed ins veglia far quai cun flyers, placats, banderolas, spots animads sin screens en autos da posta u en staziuns da vendita en il liber che rendan attents a las reglas da cumportament.

Novas purschidas per las scola

Sin fundament da las bunas experientschas fatgas l'enviern passà en las Alps dal Vad vegnan las purschidas didacticas davart las selvaschinas en las scolas primaras extendidas. Questas purschidas elavuradas spezialmain per las scolas cumpiglian sper materialias per sequenzas da lecziuns era ina tura cun gianellas en la natira invernala sco attraziun speziala. «En connex cun l'iniziativa «GoSnow» intermediain nus era camps d'enviern per classas, primarmain en las Alps dal Vallais e da la Part Sura Bernaisa», di Solèr. Premissa saja dentant che la situaziun da corona lubeschia insumma da realisar tals camps quest onn.

Ina cooperaziun exemplarica

Plain laud è il manader da la campagna sin plaun naziunal, Reto Solèr, da la collavuraziun cun differentas instituziuns partenarias sin plaun naziunal sco BirdLife, JagdSchweiz, Pro Natura, SchweizMobil, Pendicularas svizras, Club alpin svizzer, Sendas da viandar svizras, Staziun ornitologica Sempach, Swiss Sailing, Swiss Ski, Swiss Snowsports Association ed autras. La collavuraziun cun la bransch turistica e da sport saja la finala er il garant per il success, di Solèr. Pledentadas vegnan dentant er persunas che n'en betg organisadas en unions ed associaziuns. Summa summarum sajan la finala passa 270 interpresas s'obligadas da propagar e realisar las reglas da cumportament stipuladas.

Ulteriuras infurmaziuns:
www.natur-freizeit.ch/schnee